

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hídkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor a m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi nyolcvanra 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábas sorért 1-3r 7 kr., 2-6r 6 kr., 3-6r 6 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelendő.
A „nyitólér” cikkek sora után 20 kr. előfizetési díj mellett a szerkesztőséghez címzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutonca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, aug. 9. 1866.

(D.) Utóbbi cikkünkben a nemzetiségi eszmét azon alakban, a mint most felállítottuk, ephemer eszmének neveztük, mely az utolsó évtizedekben azért állítottatott előtérbe, hogy egy pár uralmat megtörjen, mely már túlélté magát, s hogy egy pár szétfaragott nemzetiségből hasznavehető államot teremtsen.

Tehát itt is a cél éppen az életrevaló államélet megalkotása volt, s a nemzetiségi eszme csak eszköz volt arra. Ily helyütt, mint p. o. Olasz- és Poroszországban ez eszme biztos eszközül szolgált egy igazságos cél elérésére, mert alkotmányos államéletre ugy lélekszám, mint miveltség által képesített nemzeteket tett saját sorsuk urává; de mi az eszme fattyu növéseinek látjuk azt, ha minden kis nemzetiség, mely az államéletre sem lélekszám, sem vagyon, s talán műveltségi factorokkal sem bír, külön államéletet akarna formálni, kis hallá lenni, melyet, mint védtelent, a nagyobb hal annál hamarabb elnyelhetne.

Észre is vettük már Európában ez eszme tulhajtásait, s ezért beszél már a nemzetiségi eszme hőse Girardin is, utóbbi leveleiben elismert nemzetiségekről, mert minden külön fajtörédket tényező nemzetiségnek Európa el nem ismerhet soha.

Képzelnünk például egy önálló horvát nemzetet külön államéletben, egy önálló tót nemzetet, egy önálló Szerbiát, Albániát, Montenegrót, egy önálló Romániát — 800 ezer lélektől, négy-öt millió léleknyire menő lakossággal; és fontoljuk meg, van-e lehetőség, hogy ezen kis országocskák megállani képesek legyenek saját lábukon, nem fogják-e őket vagy külső hatalmasságok rendre elnyelhetni, vagy köztük a hatalmasabb faj saját erején vagy külső segítségükkel őket összehódítani s saját hatalma alatt egyesíteni, a mikor megint ott fogunk állni az egész apró nemzetiségi eszmével, a hol most állunk. Lesznek a nagy nemzetiségeknek nagy államai, a mint voltak világ kezdetétől fogva s lesznek az apró nemzetiségekből összehódított államok valamelyik hatalmas nemzetiség hegemoniája alatt, hogy így együtt képesek legyenek magokat a nagyobb nemzetiségek beolvadtó meghódításaitól védeni.

A magyar királyságra nézve e részben semmi kényes kérdés nem forog fenn; nemzetünk státust alkotó s tehetlen, apró fajtörédeket egy államba egyesítő hivatást töltött be, és sem királyságunk területén belül, sem azon kívül nincs a mi szomszédságunkban egyetlen nemzetiség is az európai négy nagy nemzetiséget kivéve, a mely nemcsak az államéletre szükséges factorokban, de lélekszámban is versenyezni tudjon a magyar nemzettel.

Szavaztassák meg akár mikor a magyar királyságot s van annak 10 millió lakója, a mely nem akar soha egyéb lenni, mint magyar polgár, s a mely a magyar királyság államéletére kész feladni életét, vagyonát. Magyar királyságunk 14 millió lakójából, meglehet, hogy 4 millió kifelé gravitál, de ebben sincs oly nagy veszély, mert a gravitálóknak állított népek, az összetartó népektől nem elkülönítve, hanem azokkal vegyesen laktak, s e mellett, mint külön fajuknak, gravitációjuk három, sőt négy irányban foly. A 2,500,000 lélekre számított keleti román ha gravitál, ugy Bukurest felé gravitál; valamint a romániai magyarok gravitálnak Magyarországra felé; de mint ezek a románokkal, ugy azok a magyarokkal, székelyekkel, szászokkal, németekkel, izraelitákkal sat. vegyesen laktak, s így gravitációjuk jogosulatlan, mert más nemzeteknek historiai egységét, összetartását s európaillag elismert államjogát sérti.

De jövője sincs ezen gravitationak, mert a román nemzetiség sokkal kisebb, hogysen valaha nemzeti államot alkotasson, önálló államot értünk, mely az európai nagyhatalmak között magát fenntartani képes legyen. Galetti szerint Moldva-Oláhország egész nagysága 2075 mértföld, népessége pedig mindössze 4,070,000. Ezek közt 100,000 zsidó, 100,000 magyar katolikus és 100,000 cigány; a németek és idegenek száma felül

megy kétszáz ezeren, s ama fejedelemségek törzsnépessége is három elemből áll, n. m. románból, görögéből és bolgárból.

Látni való tehát, hogy Románia se nem Olaszország, se nem Poroszország. Nemzeti állam alkotására factorokkal nem bír, ő miután most csak nagyobb államok létezhetnek, nem lehet egyéb, mint valamely nagyobb állam egyik kis factora, vagy pedig hódoltság.

Igy állunk a lehető román gravitatioval, pedig megjegyezzük, hogy éppen a román az a magyar királyság apró nemzetiségei közt, mely belső és külső nemzeti népességével legtekintélyesebb.

A szerbek létszáma királyságunkban 1,400,000. Ez ha gravitálni akarna keleti szerb atyafiaihoz, találna még Török-Szerbiában egy millió lakót. Ebből a két millió emberből pedig nemzeti államot csak nem fogunk alkotni akarni. És valjon többre mennének-e a horvátok. Ezek vannak nálunk 1,300,000-en; de hova gravitálnak ők? Törökországban azon kevés horvát, a mi ott van, el van vegyülve a bolgárokkal, bosnyákokkal, morlakokkal, s ha ott nemzeti hegemoniáról volna szó, jórészt a bolgárok kerülőnének felül, mert hazájuk Bulgária négy millió lelket számít. Talán egyesülnének ők ott egy déli Szláviában? Látjuk Lengyelország véres forradalmaiból, hogy a faj fogalma nem bír elég egyesítő erővel. Szerb, bolgár, horvát mind külön nemzetiség; egyik sem sokkal nagyobb a másiknál, mindenik létszáma az egész földkerekségen két milliónyi lélekből áll; melyik nemzet fogná tehát nyelvét s nemzeti jellemét annak a délszláv monarchiának egyesítésére kivivhatni? És még ha el tudnának valamely nemzetiséget vezérekül ismerni, akkor is összes fajok létszáma a magyar királyságban lakókkal együtt nem menne tíz millión felül.

Látni való, hogy azon területen, a melyet most az osztrák, magyar és török állam elfoglalnak, egyetlen egy nemzetiség alapján sem lehetne oly európai nagyhatalmat alapítani, mely az olasz, német, francia és orosz nagyhatalmak közt, mint külön nemzeti hatalom, fennállhasson.

Az összes keleti néptörzsek legnagyobb nemzetisége a magyar, s legnagyobb ország közöttük a magyar királyság, még sem állíthatjuk, hogy ez önálló nemzeti hatalom lehetne 70 millió orosz-szláv, 40 millió német — mely éppen most kezd egyesülni — s 30 milliónyi olasz torkában.

Minket tehát magyarokat, horvátokat, románokat a birodalmi életre való szövetekezés eszméje tarthat fenn.

Százhusz éve már, hogy a magyar királyság ezt belátta, s így szövetekezett az osztrák örökös tartományokkal kölcsönös védelemre, saját os törvényeinek s nemzeti szokásainak biztosítása mellett.

Hasonló szövetekezés adhat jövőt a románoknak, szerbeknek, horvátoknak. Ha egy szabad alkotmányos állam létezik, a hol az apróbb nemzetiségek saját nemzeti műveltségüket fejleszthetik, s az állam erejében, melynek ők is tagjai, külső nagyhatalmak hódításai s elnyelése ellen biztosságot találhatnak, istápolják az ily szabad államot hon-szeretettel; mert im láthatjuk, hogy a nemzetiségi eszme fényes frásisai mellett, mely szigoruan szorítja markában Poroszország Pósen lengyel lakóit, hogyan nyomja el a francia afrikai gyarmatainak nemzetiességét, s hogyan akarja elnyelni Oroszország még Gallicziát is.

Igy fogja a keleti apró népeket is egyik vagy másik európai nagy nemzet meghódítani; s a muszka nem kérdi a tatártól minő nyelvet beszél s minő ritust követ, kormánozza orosz nyelvvel s törvényekkel, éppen így bánnak a románokkal, bolgárokkal, horvátokkal, s akármivel.

Minket tehát keleti népeket a modern nemzetiségi eszme nem biztosít, minket a szövetséges s kölcsönös védelmen alapult állam, s kiválólág a szabad alkotmányos eszme biztosíthat, mely az államot összetartani, s benn az apró nemzetiségek szabad fejlődését kellőleg érvényre juttatni képes.

Lapszemle.

A „P. Napló” érdekes cikksorozatot kezdett volt, melynek második cikkét is közöljük, a mint itt következik: Helyzetünk a válságban. II. Nekem ugy látszik, hogy az időszaki sajtó vagy tévedésben van a háború következményei horderejét illetőleg, vagy a közvéleményt akarja megnyugtatósi szándékkal tévútra vezetni.

A bécsi sajtó számlomra méltó ingadozásai közben el akarja bíteni vagy magával, vagy másokkal, hogy Velenczének elvesztése inkább nyereség, mint veszteség az osztrák hatalomra nézve; azzal vigasztalja magát, hogy az osztrák birodalom tengeri hatalmának alapja a természettől Dalmáciára van utalva. — A történelem, ama biztos tanácsadó, ezen önvigasztalást megczafolni látszik: mert az azt tanúsítja, hogy azon hatalom, mely Adriának velencei partjain uralt, folyvást és minden időkorban életfeltételének tartotta Adria tulsó partjaira, Dalmáciára, Istriára, s a környező szigetekre is kiterjeszteni hatalmát. — Bármennyire változtat is az idő az államok egymáshoz viszonyait, némely lényeges dolgok változatlan maradtak és fognak maradni. Nekem nem látszik tulzottnak azon aggodalom, hogy a Velenczéből kiszorított Austria Dalmáciáért és az Adria innenső partjaiért éppen ugy gyakori harcokat lesz kénytelen folytatni, mint hajdan a magyar királyok.

Azok az okok, melyek hajdan eme harcokat előidézték, ma is meg vannak és jövőben is megmaradnak. S a történelmi szűkségesség következményei kimaradhatlanok.

Azon véleményt sem oszthatom, melyet, ugy látszik, a „Pesti Napló” is elfogadott: hogy Austriának Németországból kizárása nem lesz nagyobb szerül visszahatással a birodalomra, mert, mint egy közlebbi cikk állítja, Austria németországi hatalma egy század óta merő fictio.

Ezen tétel vitatásába nem akarok bocsátkozni, bárha könnyen kimutatható lenne, hogy míg az utolsó francia háború alkalmával köztül hátrányos békekötések is még hátrányosabban töltek volna ki, ha Austria némileg Németországgal nem fizetett volna; sőt talán a közszűbön álló békekötés is számítani fogja valamibe Austriának holsteini virtualitását. A tékozló fin is könnyebben fizet, míg apja él, a közszűb, mint osztály után a magából. — Nem lehetetlen, hogy Austriára nézve is ezen eset fog beállani.

De ezt nem számítva is, lehetetlen tagadnunk, hogy Austriának német nagyhatalmi jellemét Németországgal összekötése kölcsönöz. — Nem lehetetlen, hogy ezen kapocs megszüntével vagy tárgyalással, a megmaradt örökös tartományok, e német jellegű nem lesznek képesek hosszú időre biztosítani. És ezen körülményben rejlik a jelen háború következményeinek nagy hordereje, mely nemzetünket is legközelebből érdekli.

Gondolom, nincs senki, a ki azt hinné, hogy a német egység ügye a jelen békekötés intézkedése által végrevalóan, vagy csak hosszú időre is meg lenne oldva. — Megindult zuhatag az, mely, ha egyes akadályokba ütközve, meg-megakad is, de saját terhéből vonatra, le fog görödlüni egész a mélységig, hol megállapodása természetszerű. — Ki hihetné, hogy ezen zuhatag az osztrák-német tartományokat érintetlenül fogja hagyni?

És mi tevő legyen Austria? Hódoljon-e a szám arányának, mely, ne feledjük el, hogy magában véve is hatalom, s alakuljon át szláv állam-má? — vagy ragaszkodjék a hagyományos államfejlődés alapjához, mely esetben a súly központja kétségkívül Magyarország?

Mindkét eset végzetes lehet ráuk nézve. Amott talán nagymérvű küzdelmek, emitt szintén oly mérvű tapintat, bölcsesség és körültekintés lehetnek mentő horgonyaink.

Alig lehet reményelni, hogy Austria egyhamar nagyszerű elhatározásokra szánja el magát. Nehéz dolog régi nagy épület alól a korbadt alapokat kiszedni, s újakat helyezni be, ugy, hogy a falak és tető épen maradjanak. Nehéz lesz Austriának is több százados hagyományaitól, rendszerétől, politikájától, s azon elemektől, melyek hatalmának eddigi eszközei és támaszai voltak, nagy részben megválni, s mindezt mással helyettesíteni, mely más irányban talán a bizalom is hiányzik.

A mi feladatunk: előbb e bizalmat megnyerni, és meggyőzni azokat, kik végrevalóan határozniak, hogy a korbadt alap helyébe más, életérő alap helyezendő, s hogy ezen alap nem más, mint a történelmi fejlődési államrendszer, nem más, mint az alkotmányos, szabad és önálló Magyarország, szövetségben a szintén alkotmányos és önálló német tartományokkal.

Ne áltassuk magunkat azon hiedelemmel, hogy ezen törekvésünk, legyen az bármily őszinte és loyális, könnyen és hamar sikert fog aratni. Találkozni fogunk a versenytársak egész seregével, kik a mi véleményünket, de még szándékaink jóhiszeműségét is ostromolni fogják. Felemelik szavukat, vagy elkezdik titkos működéseiket, a katonai kényuralom, a burocraticus absolutismus hívei, a centralisták, a panszlávok, a foederalisták, s mindegyik a maga rendszerét fogja ajánlani, mint egyetlen eszközt új Austria alkotására.

Nem lehetetlen, hogy mi, kik a törvényszerűséget, az alkotmányos szabadságot, szabadelvű külpolitikát, autonómiát, sikeres és azért merész pénzügyi politikát, a nagy állandó hadsereg helyébe honvédelmi rendszert, kisebb, de a tudomány színvonalára emelt és öntudatos lelkesedéssel bíró hadsereg tartását, szigorú és rövid, s a finansziális cikkekkel ment igazságszolgáltatást, — vallás és sajtó-szabadságot, — mint az új alaphoz mulhatlan kelleit fogjuk ajánlani, egyelőre meg sem hallgattatunk: de azért e részbeni törekvéseinknek csüggedni nem szabad, — egész addig, míg meg nem győződünk az iránt, hogy az osztrák államszövetség azon erők fenntartására, melyekért századok folytán alakult, alkalmatlanná lett, és így tarthatatlan. — Mely eset hamar beállhat, ha nem a mi, hanem versenytársaink bármelyikének rendszere valószínűtlen.

Birunk-e elég tapintattal, higgadsággal és kitartási erővel ezen törekvések valóítására? — és ha egyszer, a mi talán hamarabb bekövetkezik, mint hinnők, — a súlypont nehézsége vállainkra, — s vele a vezénylet kezünkbe kerülne, — birünk-e a körültekintés, a mérséklettel párosult szilárdság, a tulzástól ment emelkedettség, szóval a vezérszerep erényeinek és kellekeinek azon fokát, — melylyel a sok felől ostromlott feladatnak megfelelni képesek lehessünk?

Ha a nemzetnek aláírt anyagi helyzetét, megrendült hitét, elkedvetlenedett hangulatát, sokféleképpen megzavart fogalmait, vérmes ábrándokra és csüggeteg közömbösségre egyiránt hajlékony vérmérsékletét, — s államférfiaink haladott éveit, — és ifjúságunknak a viszonyok mostohasága által előidézett késztetlenséget tekintjük: e kérdésekre némi borult aggodalmaktól nehéz menekülnünk.

De más részről, ha meggondoljuk, hogy nekünk nem kell új ösvényt törnünk nekünk csak őseink politikájának fonalát kell tovább fonunk, nekünk nem kell a százados alkotó eszmével elmentébe lépünk, — s hogy mi sem felékeztet, sem nemzetiséget veszélylyel nem fenyegetünk, hogy a mi vezényletünk elnyomással nem járhat, s hogy minden hibáink mellett is józan észszel, szabadság és igazságérzettel birunk: nyugodt öntudattal kezdetünk a tentit törekvés valóításához.

És nem tulságos, s nem is légből kapott jóvendölgetési vágy azon remény és hiedelem: hogy ha Austria még ujja születik, Magyarország által születik ujja, s ennek eszköze — egy Cavour vagy Bismark — sorainkból fog kikerülni.

Tanárky Gedeon.

A porosz trónbeszéd teljes szövege szerint.

A porosz országgyűlést a király e hó 5-kén a következő trónbeszéddel nyitotta meg:

„Magas, nemes és kedves uraim!

Midőn az ország képviselétét körülöttem látom egybegyűlve, érzelmem mindenekelőtt arra indit, hogy e helyen is kijelentsem az én és népem háláját az Isten kegyelmességeért, mely Poroszországot segítette, hogy nehé, de sikerdús áldozatokkal nemcsak eltávolíthatta határaitól ellenséges támadások veszélyeit, sőt hadseregünk gyors dalmatében az öröklött dicsőséget új babérokkal koszorozhatta és Németország nemzeti fejlődésének útját egyengethette.

Az Isten látható áldásával követte a fegyverképes nemzet a felhívást a szent harcra hazánk függetlenségeért; és hős hadseregünk, kevés, de hű szövetségesek által támogatva, keleten és nyugaton sikerről sikerre, győzelemről győzelemre haladt. Sok drága vér folyt, a haza sok vitézt gyászol, kik diadaltelejesen hősi halállal elesetek, míg lobo-góink a Kárpátoktól a Rajnáig egy sort képezve kibontattak.

Egyetértő együttműködésben fogja a kormány és a népképviselő azon gyümölcsöket érleltetni, melyeknek a véres vetésből, hogy hasztalanul ne történt legyen, tenyészniük kell.

Kedves uraim az országgyűlés mindkét házából! Az állam pénzügyi helyzetére a megnyugtató pillanatával tekinthet kormányom. Gondos előrelátással

tás és lelkiismeretes takarékoság azt azon helyzetbe tevé, hogy legyőzhesse ama nagy pénzügyi nehézségeket, melyeket a jelenlegi időviszonyok természetes következményül maguk után vonnak. Habár az utóbbi években a Dániávali háború által az állampénztára jelentékeny áldozatok rovattak, mégis sikerült, a jelen háború eddigi költségeit az állambevétel- és megváltó áradékokból — az országnak más megterhelhetőségei nélkül, mint melyeket a természetbeni törvényes teljesítmények által hadicseleokra szolgáltatnia kell, — fedezni. Annál biztosabban remélem, hogy azon eszközök, melyek a háború eredményes bevérgzésére és a pénzügyekbeni rend és biztonság fenntartása mellett a nemzeti szolgálomanyok megfizetésére megkívánatnak, önként által készségesen fognak nyújtani.

Az állambiztartási költségvetés megállapítása iránt az országképviselettel az utóbbi években nem jöhetett létre egyetértés; az államkiadások, melyek ez utóbbi időben történtek, ennél fogva nélkülözik a törvényes alapot, melyet az állambiztartás, mint ismételve elismerem, csak az alkotmányi okmány 99. cikke szerint, évenként a kormányos a sz. országgyűlés két háza közt megállapítandó törvény által nyer.

Ha mindemellett is kormányom az állambiztartást több évig ezen törvényes alap nélkül vezet, ez — lelkiismeretes bírálat után — azon kötelesegszerű meggyőződésben történt, hogy egy szabályozott igazgatás folytatása, az állam hitelezői s hivatalnokai irányábani törvényes kötelezettségek teljesítése, a sereg s az államintézmények fenntartása az államlétel kérdései voltak, s hogy e szerint amaz eljárás azon elutasíthatlan szükség egyike lön, melyek alól egy kormány az ország érdekében nem vonhatja ki magát.

Bizton remélem, hogy a legújabb események előmozdítandják a nélkülözhetlen kiegyezkedésnek annyiban kieszközölését, hogy kormányom számára, az állambiztartási törvény nélkül vezetett igazgatásra vonatkozólag, azon indemnitás, mely végett az országképviselet meg fog kerestetni, készséggel meg fog adni, s ezzel az eddigi vizsály örök időre annál biztosabban be fog fejeztetni, mivel méltán várható, hogy a hon politikai helyzete az állam határainak szélesbítését, s egy egységes szövetségi seregnek Poroszország vezérlete alatti alakítását megengedendik, melynek terhei a szövetség összes tagjai által egyenlően fognak viseltetni.

Azon előterjesztmények, melyek e tekintetben a szövetségi államok népképviseletének összehívása végett megkívánatók, haladéktalanul az országgyűlés elé fognak juttatni.

Uraim! Velem együtt önként s az egész hon is érzi ama perc nagy fontosságát, mely engem hazamba visszavezet. Vajha a condviselés szintoly kegydúsan áldandó meg Poroszország jövőjét, a mint a legifjabb multat szemlátomást megáldá. Ezt Isten engedje!

Eszrevételek e lapok idei 91-ik számában megjelent nyilatkozatra.

A „Kölozsvári Közlöny“ idei 91. és 92. számában egy nyilatkozatot olvastam, az e lapok f. é. 83-dik számában megjelent hivatalos pályázatra nézve. Tisztelem a közügyeket illető értekezéseket, és ennél fogva nem tehetem, hogy magam is e tárgyan észrevételeimet elhallgassam.

Nem hivatásom, de sőt illedelmesnek sem tartom az említett nyilatkozatban megtámadott magas k. főkörmányszék mellett szót emelni, különben is meg lévén győződve, hogy az, mielőtt a pályázatot kiírta, annak czelszerűségéről magának szokott alapossggal és előleges körültekintés után a tárgy egész terjedelmében kimerítő tájékozást és meggyőződést szerzett; de mintán úgy látom, hogy éppen a nyilatkozat maga nem eléggé alapos fel fogásból keletkezett, nehogy a közvélemény és különösen az erdélyi nagybirtokosság, valamint a szülők is, kik gyermekeiket az illető pályára kívánták neveltetni, a tárgy egyoldalú és balfogásún fejtegetése által tévútra vezettessenek, bátor vagyok az idő rövidsége miatt siető tollal csak általánosban a következtetéseket felemlíteni.

Az érvényben álló államvizsgálati rendszerben bárki olvashatja, hogy

1) valamely — tehát bármely — nyilvános erdőségi tanodát jól végzett ifjak a tanodában szerzett ismeretek mellett és után csak is alárendelt erdőségi szolgálatra tarthatnak számot.

2) Önálló, és különösen álladalmi erdőgazdák, tisztviselők csak azok lehetnek, kik képességeket az államvizsgálat letételével bizonyították be.

3) Az államvizsgálatra felbocsáttatnak, a kik a) a 22. évet eltöltötték;

b) jó erkölcsi magaviselettek;

c) a) valamely nyilvános erdőségi tanodát jól végeztek, és ezután magokat az erdőségi bel- és külszolgálatba két esztendőig gyakorolták (egy esztendőig gyakorlat el is engedhető, ha a gyakorom már a tanodába való belépte előtt az erdősétnél két évig gyakorlatilag szolgált), vagy ha a tanodát bevégezvén, valamely egyetembe vagy technikai akadémiába magokat tovább kiképezték;

d) de nem különben azok is, kik oly iskolai előkészületet kimentának, mely valamely nyilvános erdőségi tanodába való felvételre megkívánatik, és az erdőségi ismeretek megszerzésében öt évig,

akár magán tanodákban, akár valamely egyetemen az erdőségi tudományokat hallgatva, akár pedig csak magán szorgalom útján, de minden esetre erdőségi gyakorlat és valóságos szolgálat mellett fáradoztak.

Előre bocsátva azt, hogy a selmeczi erdőségi tanoda csak is összeköttetésbe a bányászattal és csak annyiban akadémia, a mennyiben némi közös tantárgyakat a bányászati akadémián közösen és akadémice tanítanak; a mária-brunni pedig éppen nem az, csak is egy nyilvános erdőségi tanoda, mint szinte maga az ausseei is, közelkezik a fenn idézett államvizsgálati rendszerből, hogy a selmeczi és mária-brunni végzett tanuló éppen úgy, mint az ausseei csak is alárendelt szolgálatra alkalmas, és csak is ilyenre tarthat számot,

hogy önálló, álladalmi vagy magán erdőgazdák, tiszték és főtiszték csak azok lehetnek, a kik az államvizsgálatot jó eredménnyel letették.

3) Hogy az államvizsgálatra minden legkisebb különbség nélkül az ausseei végzett tanuló éppen úgy felbocsáttatik, mint a selmeczi vagy m-brunni, vagy bármely más bel- vagy külföldi nyilvános erdőségi tanodát végzett ifjú, ha a c) a) alatti föltételek valamelyikének megfelel. De sőt

4) hogy az államvizsgálatra a c) b) alatti föltételek mellett felbocsáttatnak, és ha ezt jól megállották, nem csak önálló erdőgazdászati, de a legmagasabb rangu erdőségi tisztségre képességet nyernek azok is, kik erdőségi tanodát soha sem végeztek, és magokat csak magán szorgalom útján képezték ki. A fennebbiekből látható

5) az is, hogy maga az államvizsgálati rendszer — és nézetem szerint igen helyesen — sokkal több súlyt fektet a gyakorlatra, különösen ha az valóságos erdőségi szolgálattal együtt járt, mint arra, hogy a gyakoromok a nem különben szűkeges tudományos kimelvelődést éppen valamely erdőségi tanodában szerezték légyen meg.

De hogy mindez nem csak rendeletileg, de gyakorlatilag is így áll, bizonyítja az azon kitűnő jeles álladalmi tisztviselők nevei, kik Magyarországon és erdélyi részében, valamint a birodalom más tartományában is, az államvizsgálat letétele után önálló erdőgazdászati és magasabb rangu tisztviselői állomásban kitűnő eredménnyel szolgálnak, és részint éppen Ausseeben végeztek, részint pedig szakmájukat csak magán szorgalom útján tanulmányozták.

Ebben a tekintetben tehát Selmecznek vagy Mariabrunnak Aussee előtt semmi előnye nincsen, és az Ausseeben végzett ifjak épp oly jogokat és igényeket szereznek, mint bármely más bel- vagy külföldi erdőségi tanodában, akadémiában vagy egyetemen végzetek. A nyilatkozat ezen része tehát merőben alaptalan.

A nyilatkozat ama másik részéről, mely azt állítja, hogy az ausseei tanodát járó ifjak nem nyerhetnek oly kimelvelődést és képességet, mely a reájok fordított költségnek úgy, mint saját várakozásaiknak megfelelne, és a melynél fogva ők magok képesek lennének az álladalmi ügy, mint a magán erdőgazdászati kívánalmainak minden tekintetben megfelelni, a folytatásban.

A néptanítókhöz.

Kölozsvár, aug. 7. 1866.

A mult 1866-dik tanév elején bátor valék a t. elemi és néptanító uraknak kijelölni azon tantárgyakat, miket tanítanunk s mikre elkészítetünk kell a felsőbb iskolákba tovább tanításra szánt növendékeinket. Most nyílt is felkérnem ez ügyben a tanító urak figyelmét.

Eddigél, mióta a közoktatás terén mozogok, úgy tapasztalom, hogy a pépiskolákból főtanodába jött növendékek eleget s tán igen sokat tudnak azon tárgyakból, melyek nem oly lényegesek, nem oly szükségesek; s megfordítva a melyek főbbek lennének, melyek inkább az értelmet fejtenék, s melyek alapját teszik a tulajdonképp, a komolyabb tantárgyaknak, azokból — nagyon keveset! Tudnak olvasni (nagyobb értelem nélkül), írni szabály nélkül és aztán tudják a bibliát csaknem egészen. Ugy látszik, hogy tanítóink eddigél legtöbb idejüket a biblia tanítására fordítják. Csaknem mindenik új gyermek képes elmondani elejétől végig a „szent históriát“ kérdésekben és feleletekben foglaltva; azoknál elbeszélő alakban az ó- és njszövetségi szent történetekből annyit, mennyi egy papnak elég lenne.

Nem mondom én, hogy azok nem szükségesek, s tán hogy kiküszöböljük, de annyi időt tölteni velők, mégis felesleges, s valóban meg lehet kívánnunk, hogy a növendék a többiből is annyit tudjon legalább, mint a biblia-félékből, s ne tanítsuk szűnet nélkül csak ezeket az éppen elműlőhetlen többi elemi tanok rovására.

Ujjoncaink majd sem tudnak a tudományok azon fájából, melyek az írás és olvasás után legszükségesebbek volnának; nem tudnak történelmet, nem tudnak elég számtant, nem bírnak legkisebb földrajzi ismerettel, és mi legnagyobb baj, nem tudnak éppen semmi magyar nyelvtant. — És ez nemcsak a falusi iskolákban, de így van legtöbbszór a városi elemi-tanodákban jött gyermekekkel is, mely iskoláktól pedig valóban megvárná az ember, hogy mindannyi mintatanodák legyenek.

Az új iskolai év beálltáig még egy pár hét van, tehát kérjük tisztelettel a t. tanító urakat: ez időt kihasználni ne sajnálják azon növendékeik érdekében, kiket ez alkalommal főtanodákba adnak, hogy ne kelljen a 10—12 éves gyermekeket csaknem mindig a legkisebbek osztályába sorolni.

Mint említém: a földrajzi ismeret (legalább Erdély s egy kis általános), honi történelem, számtan (inkább főbbel) és magyar nyelvtan, azon tantárgyak, melyeket meg kell kívánnunk, hogy a már nagyra nőtt s egyébként elég érettséggel bíró növendékek egy-két évet nyerhessen. Ez utóbbi tárgyból nem kívánnunk valami tudományos rendszert, csak annyit, hogy a gyermek értelemmel olvasson, s a mit olvas, arról némileg (a beszédre székelt érte) számot is tudjon adni; szabályosan írjon, azaz: az írásjelek helyes alkalmazását is értse valamennyire.*)

Gergely Lajos.

Hadi krónika.

Északi harcztér.

Königgrätz várából kelt levélben olvasuk: Az osztrák hadsereg megfuttatásakor a jul. 2-ki nagy csata után azon roppant zavar s meglepetés közepette, mely itt és mindenütt uralt, könnyű lett volna a poroszoknak a königgrázi várba bemenni; de ők csak három nappal később fordultak Königgrätz ellen, melyet valószínűleg könnyen bevehetőknek vélték. De mintegy négy órai lövöldözés után, mely idő alatt több négy száz ágyúlövésnél intetett a vár ellen, a legénység soraiiban szenvedett jelentékeny veszteség megtanítá a támadókat, hogy az elfoglalás még sem oly könnyű dolog. Azért a bombázást megszüntették s a körüllevő falukba vonultak vissza, melyeket figyelő-csapatokkal megszállottak, s még most is megszállva tartanak. Mihelyt ezek őrzőiről a vár közelében mutatkoztak, bizonyára golyóval tüdőzöltek a várból. (Mig t. i. a fegyverszűnet meg nem kötött, mert e levél azelőtt íratott.) Königgrätz a bombázás által majd semmit sem szenvedett, és a hangulat a városban, valamint a helyőrség és polgárság közötti közlekedés kedélyesnek mondatik. Az egészségi állapot kitűnő; négyhét alatt, a vár elzárása óta, már előbb beteg egyének halálesetei fordultak csak elő. Az elárasztott várterület vizétől való kigőzölés, melytől leginkább tartottak, semmi veszélyes hatást nem gyakorol, sőt a levegőt hűsíti, s a közeli harczter környagait a várostól távol tartja. Az osztrák és szász sebesülteken kívül a várból 250 porosz fogoly van több tisztel.

— Benedek tábornagy hadintjáról Olmützről Pozsonyba a „Times“ levelezője következőleg ír:

„A tábornagy felette súlyos és veszélyes mozdulatot vala kiviendő, s azt kitűnő sikerrel ki is vitte. Mintán Olmützben és az azt környező sánczolatokban hatalmas helyőrséget hagyott hátra, Albrecht főhercegtől nyert parancs folytán, július 15-ken három hadtesttel — mintegy 75,000 emberrel — a főváros felé vette útját. Közvetlen összeköttetése az ellenség által megszakítottak s hadseregének jobb szárnya tökéletesen fedezetlen volt, midőn délfelől tön mozdulatot. Elindulása napján egyedül gyenge osztály által fedezett hadsekerészete és tartalék-tüzérsége támadatott meg Traubeknél Tobitschan és Prerau közt a porosz lovaság által. Az ellenséges dragányosok fehér köpenyeget viselnek és osztrák veteránsok tartattak, s a tévedés előbb észre nem vétetett, míg amazok az ágyúknál nem voltak s heves csata után 16 ágyút el nem foglaltak. Ezen 16 ágyú csakhamar visszavétetett, mely alkalommal a porosz ezredes s majdnem az egész ezred elfogatott. Különösnek tetszik, hogy Benedek hadsekerészete s ágyúit a jobb szárnyon vezette, s azt kellett föltennie, hogy a poroszok balszárnyán voltak, mint ez meg is történt, mert ugyane napon déltől Preraunál megtámadták s törzskarának keresztül kellett magát vágni a porosz lovaságon, de az ellenségnek hátrálnia kellett, mintán erősbítésük érkeztek. Délutáni 2 órától másnap délelőtti 11 óráig 21 órán át tartott a menet a legrosszabb időben, veszélyes vidéken Kremsier-en át, hol a bal hadoszlop keletről Hüllein-en át Hollerschanba és a jobb Galgócz felé nyomult előre. A hátrahagyott ut 11 német mérföldet tett. Innen Wisowitzen át Slawitschinbe mentek iszonyú utakon, hegyes vidéken a legnagyobb záporban 21 órán át a Vágölgybe. Következő napon Benedek a Kárpátok felé tartott s oly meredek hegyzorosokon vezetett át seregét, hogy egy könnyű kocsi nyolcz lóval alig húzathatott fel a hegytetőre, és a Zavornikhegy átkelésakor számos tüzérségi ló hullott el. A poroszok, kik azt hitték, hogy Benedek őket kettőztetett menetek által megkerülni akarta, a Morva-völgyön át Hragisch, Wessely és Straszitzon át délfelől tartottak, de azt nem gondolták, hogy Benedek a hegyeken át a Vágölgybe fog előtörni. Gödingtől a bécs-olmützi vaspályán vezet az út Szenitzén át egy Kárpát-szoroson Nagy-Szombatba a Vágölgyben, ha a poroszok utjokat ezen szoroson át veszik, akkor N. Szombatot Benedek előtt megszállották volna. Valószínűleg attól tartottak, hogy Benedek hadseregük baloldalán Bécsot félrehagyva fog előrehaladni és

*) Kérem a „Székely Néplap“ szerkesztőjét e néhány sor átvételére.

siettek ezen utat fedezni. Bármi lehetett is megfontolásuk oka, annyi bizonyos, hogy semmi kísérletet sem tettek Benedek menetének megállítására, s a Dunától való elzárására. A tábornagyernagy elérte Trencsint a Vágúál, honnan ő Vágújhyelen és Kosztolányon át Nagy-Szombatba minden akadály nélkül előnyomult és Bazinon át Pozsonyot elérte.“

Nyugati harcztér.

Körülbelül 7 hete, mióta a német szövetség, illetékei mozgósítását határozatilag kimondta. E határozat sikere nem igazolta az abhoz kötött reményeket. Érdekesebb tartjuk a szövetség hadügyét kimutató statisztikai adatok nyomán közzé tenni, mely erővel rendelkezhetett volna a „Bund“, ha június 14-iki határozata teljesen keresztülvitetik.

Természetes, hogy itt csak azon szövetségi államok contingenseiről van szó, melyek a mozgósításra szavaztak, mert a kisebbségben maradt államokra nem lehetett számítani.

A királyságon kívül tehát tekintethe jönek Baden, a mely nem szavazott, hanem azért a többséghez tartozónak tekintetett, és ki is szolgáltatta illetékét a szövetségnek, Hessen-Darmstadt, Kurhessen s Nassau. A 16 curiát, ámbár szintén a mozgósítás mellett szavazott, contingense csekélységénél fogva nem veszültek tekintetbe.

Bajorország szövetségi létsége 66,231 ember. Önálló hadtestet, a betediket képezi. A 8-dik hadtest áll a következő illetékekből:

Württemberg	25,585 ember,
Baden	18,334 „
Hessen-Darmstadt	11,357 „

Összesen: 55,276 ember, a két hadtest tehát áll összesen 121,507 főből.

Ehhez jö a szövetségsereg 9-dik hadtestéből, Kurhessen hadilleteke, azaz . . . 10,413 fő, a 10 dik hadtestből Hannovera . . . 29,933 „ Nassau . . . 6,717 „ Végre austriai, a mainzi, frankfurti, darmstadti helyőrségekből mintegy . 17,000 „

Összesen: 58,063 fő.

A szövetségi sereg tehát 179,570 emberre növelhetetett volna, nem tagadhatni, hogy e szám imposans, megjegyezzük, mikép a főlebbi számban csak a tábori illeték foglaltatik, nem egyszermind a várőrségi, stb. is.

Ezen erővel szemben Poroszország eleinte csak 12,000 főből álló gyöngye osztállyal lépett fel, a mely hosszabb ideig táborozott Wetzlar mellett, később a combinált schleswig-holsteini hadtesttel (körülbelül 24,000 ember), mely erővel Mantuffel tábornok Hannoverát megszállta. Éppen nem kétséges, hogy a birodalmi sereg, útszűrősen nagyobb levén, mint a porosz invasionsiális erő, ezzel legrövidebb idő alatt végzethetett volna, legalább Németország nyugati részében, semmi sem hátrálta, hogy Nyugat-Poroszországot megszállja, mozgó csapatokat küldjön egészen a hercegségekig, és keleti Poroszországot hatalmas diversióval fenyegeesse. Ily eljárás roppant befolyással lett volna az egész hadjáratra.

A birodalmi sereget, ismert okokból nem sikerült 180,000 emberre növelni s felállítani, a Bund június 14-iki határozata elkésett, Poroszország megelőzte kivitelét Württemberg, Baden, nagyrészt Hessen-Darmstadt is teljesítették a Bund iránti kötelesegeiket, de Kurhessen és Nassau nem végezheték a mozgósítást, mert Poroszország előbb vonult be azokba, semmint az illetékek kiállíthatattak volna. Hannovera leginkább hátramaradt és midőn Mantuffel Stadeba vonult, csak 16,000 embere volt, mely kicsiny sereg vitézül harczolt a porosz túlerővel, míg végre Langenzalzanál kapitulált. Az egész sereg, melyet Bajorország állított, 4 gyöngye osztály volt, összesen legfeljebb 40,000 emberrel, mit bajor hivatalos kimutatások bizonyítanak, tehát illetékének több mint egyharmada hiányzott. Ha valamely ország, úgy Bajorországnak nem lobbant-hatja jogosan Austria szemére, hogy ennek északi serege csak a papirosan volt meg.

A hiány, melyet a birodalmi sereg a hannoveraiak kapitulálása és a bajor, hesseini s nassauai illetékek egész vagy részbeni elmaradása által szenvedett, mindenesetre nagy, de legfőleg 60—70,000 emberre tehető, tehát még mindig maradt 110,000 ember, e szerint csaknem kétszerannyi, mint a mennyiből Vogel v. Falkenstein porosz tábornok majnai serege állt, melynek létszáma 64—66,000 fő volt. Ez utóbbi sereg, nem támaszkodhatván váraakra, nem kerülhetett volna ki a vereséget, ha a birodalmi sereg ügyes vezénylete alatt együttesen működik.

A szövetségi hadjárat történelme még nincs felderítve, hanem már is egyetért az egész világ abban, miszerint két főtenyező hiányzott, tudniillik a jó vezérlet és az egyes hadtestek együttes működése.

Déli harcztér.

A „Debats“ katonai levelező Petruccioli de la Gattina, ki, mint látszik, az egyedüli levelező, kinek a hadseregnél maradnia megengedtetett, Paduából július 17-ől következőleg ír: „Valencze ostromjárata bevégzett tény, tegnap 5 óra után egy lovas őrcsapat egy horvát őrzőjratot a mestrei vaspálya-udvarban megtámadott. Az olaszok kényszeríték ez utóbbit Malghernbe visszabuzodni s tüdőzik őket egészen az erdők útjeiig, küzölők kettőt halva hagytak s ötöt elfogtak, Az olasz ör.

járat erre helyt foglalt Mestrebén, hol utolsó éjen valószínűleg erősítést fog kapni, s így az egyetlen ut, mely a velencei helyőrség előtt nyitva állott, el van zárva. Velence ostromlása ekkép szükségessé lőn. Azon vonal, melyet az osztrákok tegnap megszállva tartottak, Trentótól Feltreig terjed Lovico, Borgo, Primolano és Fonzaso helyeken át vezet udon a Piave balpartja hosszában. Ezen vonalon túl küldenek néhány őrszert. Tegnap reggel 6 órakor Bassanóban jelentek meg élelmiszerek vásárlása végett. De úgy látszik, hogy a Piave folyón inneni területet véglegesen feladták, jóllehet az utat megszállva tartják, mely Velenceből Tyrolba vezet. Nem tudni, valjon ezt azért teszik-e, hogy magukat védjék, vagy hogy visszavonuljanak. Az osztrákok sokkal csekélyebb számmal vannak, hogy sem magukat komolyan védhetnék, de ők ahhoz ragaszkodnak, hogy az alkudozások tekintetbe vételével a lehető leghosszabb ideig az országban maradhassanak. Ők akarnak valamit adni, úgy jogukat megőrizni, kárpótlást nyerhetni. Ez azonban nem tarthat sokáig. Csapatok a lehető legnagyobb gyorsasággal haladnak előre. Tegnap számos sereggel érkezett ide Cialdini. Egyelőre az osztrákok kinyilatkoztatják, hogy Velence francia birtokterület, és csak azért tartják megszállva, hogy a francziának átadják, és hogy az olaszok ezen tartományokért a francia császárral s többé nem az osztrákokkal vitázzanak. A felvilágosodott emberek ennek hitelt nem adnak, de a nép dühös. Más részről állítják, hogy Cialdini nem marad, hanem közvetlenül Bécs ellen indul. Lehetséges, de én azt hiszem, hogy a háborúnak már vége.

Az olasz csapatok olasz lapok szerint a fegyvernyugvás megkötésekor következő állásokat foglaltak el: Cialdini Velence felé az egész adriai tengerpartot Chioggiatól Mestreiből és Mestretől Ilonzoig megszállva tartotta. Csapatok készen állottak Velence és Palmanova megármadására, ha a háború ismét kitört volna. Tyrolba négy oldalról törtek be. A Piave-völgyön Bassanon át nyomultak előre és a cadori alpeseken állanak a toblachi szorosnál és az ugynevezett Németsországra vezető uton. Medici hadserege a Brenta-völgyön Levecon át baladt előre Pergine-be. Egy más hadosztály a Bacchiglione-völgyön át Vicenza-tól Colle della Fugazze-g nyomult előre és Roveredet fenyegeti. Végre egy kisebb hadtest Valdaugot és Recoarot szállotta meg, honnan hegyi utakon Ala-hoz juthatni le. A figyelő-hadtest Borgoforte bevételére óta ugymondván Mantua falai alatt áll. Garibaldi részben a rivai erődökkel, másrészt Lardano erődökkel áll szemközt.

Különfelek.

Közöltük volt a „Debatte” azon híré, miképp egy hét sem telik s a magyar országgyűlés össze fog hivatalni, hasonló szellemű tudósítások mentek ugyanakkor a külföldi, valamint a többi örökös tartományokban levő inspirált lapokba. Most a „Debatte” ikertestvére a „Magyar Világ” azt mondja, hogy e hírek semmi alapja sincs, utána teszi azonban, miképp: „az iránt, hogy az országgyűlés, a mint magasabb tekintetű politikai viszonyok meg engedni fogják, egybe fog hivatalni, az iránt legkisebb kétséget sem foroghat fenn. Már csak azt szeretnők tudni, mi lehet a törvényhozás működésbe indításánál nagyobb politikai tekintet?”

A „Wanderer”-nek írják Pestről augusztus 4-éről: Gróf Andrássy Gyula tegnapelőtt Bécsbe elhagyta. A gróf a legsebbe kilátásokkal s reményekkel ment Bécsbe, s bárha ott kellemetlen tapasztalatai naponta sokasodtak, mind a mellett ő kitartott volt törekvéseiben. Mijután most Bécsből visszatért, azon meggyőződést hozta magával, hogy a kormány azon hitben él, miképp annak ideje s szükségessége még nem jött el, Magyarország igényeit oly mértékben kielégíteni, a mint azt az országgyűlés felállította.

Az „Ind. Belge” pesti levelezője pedig azt írja, hogy a mint a békekötés alá lesz írva, Magyarország alkotmányára nézve nagy concessio fog közzé tetetni.

Bécsben nagyon valószínűnek tartják azon hírt, hogy ő felsége és a porosz király között Karlsbadban találkozás jöved létre.

P. Lloyd-nak azon különös hírt jelentik Bécsből, hogy Poroszország nem akarja aláírni a békét Austriával, míg Velence átengedése Olaszország részére véglegesen meg nem történik.

Az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári főigényőse által K. Sándor Józsefnek mozgó ügynökül nevezte ki, ki is működését szép eredménnyel már meg is kezdette. Az életbiztosító osztályra vonatkozólag, körüljárva szívesen fog szolgálni felvilágosítás s utasításokkal.

Bismark gróf legközelebből „Lauenburg hercege” címet nyerendi a porosz királytól.

Egressy Gábor helyére a pesti nemzeti színházhoz, Molnár Györgyöt szerződtek.

Jelen történéseink Szilágyi Sándor, néhány naptól fogva körünkben mulat.

(Neerolog.) Kövendi Váradi Anna, Hegedűs Sándorné, maga és gyermekei: Sándor, István, Lajos, Anna, Béla és Ilona nevében mély szívfájdalommal jelenti forrón szeretett férje, a gondos atya m. zsákodi Hegedűs Sándor hites ügyvédnek, f. hó 4-én 11 órakor, életének 56-ik, boldog házassági szövetségük 21-dik évében, hoz-

szas szenvedés folytán Előpatakán történt kimúlát. Az idvezültnek gyászol elhunytát keseregik: édes anyja öz. Hegedűs Péterné szül. Takács Anna, testvérei: Horáczius, Károli, Katica és Zsuzsanna férjezett Stüger Béláné, s mindkét ágon rokonai. A hon egyik hű s áldozatkész fiát, az egyház buzgó tagját, e város egyik feddhetlen jellemű polgárát, a család a fardhatlan, munkás jó atyát férjét és rokont, számos ismerői hív barátot vesztettek el az elhunytban. Porhüvelyei ide hozatván, f. hó 9-kén d. n. 4 órakor koporsója felett tartandó ima után, a köztemető melletti család-kertbe foguak elhelyeztetni, hová a résztvevők szomorúan meghívottak. Kolozsvárt, aug. 6-kán, 1866.

A magyar tudományos akadémia bölcséleti, törvény- és történet-tudományi osztályának július 30-kán tartott ülésében három előadás volt. Szilágyi Sándor „Rozsnyai Dávid” életrajzát olvasta fel, a ki 1640-től 1718-ig élt, s változtatva az erdélyi és a török udvarokban fontos szerepet játszott, s Erdély történetét is megírta. — Utána Rómer Flóris a rómaiak védelmi rendszerét tárgyalta s ezek védműveit ismertette s Duna mentében Ó-Szönytől le Szekesőig. — Végre Henszlmann Imre szólott a pécsi székesegyházról, kimutatván, hogy az nem Péter király temploma. Ez alkalommal a nevezett egyház régi emlékeinek rajzait is bemutatta. Beszede végén fájdalmasan kikelt régi emlékeink pusztításai ellen. Megemlítte, hogy Pécs városa oly ritkasággal bír: minővel kivül egész Európában csak Olaszország bír. Egy katedrális van, melynek hossza 10, szélessége 8 láb, s mely katedrálisba a keresztényiség 3-dik vagy 4-dik századából veszi eredetét. E katedrálisba be van temetve a föld alatt és a nedvesség folytán néhány év alatt okvetlenül elpusztul, ha még idejekorán szárazra nem tétetik. Ő már több ízben tett ennek ennek megemelésére a pécsi püspökségnek lépéseket, de sikertelenül, most a közbenjárásra az akadémiát kéri föl. — A titkári közlemények közül megemlítjük, hogy gr. Mikó Imre és Dózsa Dániel, a székelyföldi képviselők felszólítására, gyűjtést szándékoznak rendezni a székelykivándorlás megszüntetése végett: az akadémiát, a begyűlendő pénzek kezelésére kéri fel. — Az akadémia úgy látja ugyan, hogy e pénzek kezelésével másképp lehetett s talán kellett volna intézkedni: de nem találván helyesnek, hogy ily bizodalmat magától elutasítson, hajlandónak nyilatkozik, hogy a begyűlendő pénzeket Kralovanszky szép hagyatékával együtt, saját pénztárából külön kezelje. — Megemlítjük még, hogy a szünidők előtt ez volt az akadémiaának utolsó ülése. A jövő ülés oct. 1-jén lesz, melyre Reitter Ferencz mérnök a pesti dunacsatornáról jelentett be érkezését.

A „Szegedi Híradó”-ban Löw Lipót derék rabbi felszólal az ellen, hogy a szegedi gimnasiunumbeli zsidó tanulók külön nemzetiségként vannak osztályozva, holott ők magyaroknak vallották magukat. Helyes a felszólalás, mert az ily osztályozás folytán történt a Bachregime alatt, hogy a hivatalos népszámlálás Magyarországon csak 2 millió 500,029¹/₂ magyar birt felfedezni. Vallás és nemzetiség két különböző fogalom, és így számszerűen ne fogyaszzuk azokat, kik magyarok akarnak lenni.

Horn Ede hazánkba Franciaország részére megkapta a „lettres de grande naturalisation”-t, mi által „született” francia lőn. Közlebb egy nagyobb munkája jelent meg a bankszabadságról, „L' economie politique avant les Physiocrates” című nemzetgazdasági nagy műve pedig, melyet a francia akadémia megkoszorozott, rövid időn sajtó alá megy.

A „Pesti Hírnök”-ben olvassuk a magyar legióról: Egyszerűen azt írják, hogy a legio a porosz-austriai határt több ponton átlépte, hogy Galiciába nyomuljon, de a fegyverszünet folytán ismét visszatért, Hruschan mellett vonult át az Oderen és Schillendorf mellett táborba szállt. Az átmenet — ugymond — „Schles. Ztg.” — bár felhasználhattak minden a közelben található járművet s a lovasság egy gázlón átlavagolt, három órán át tartott. — A csapatoknál 18—20 tiszt volt, közöttük Klapka tábornok s gróf Bethlen ezredes, kik az átmenet alatt egy nyomorult deszkasátorban időztek s itt reggeliztek. — A „S. Ztg.” azt is tudja, hogy vajaz kegyeret s turót ettek. A csapatok a várakozási időt arra használták fel, hogy a közellevő falvakból ételt, italt requiráljanak, mit különben jól fizettek meg. Csak hogy ez sok esetben legjobb akaratjuk mellett sem volt lehetséges, mert a mint a lakosok megtudták, hogy a magyarok közelednek, elszaladtak falvaikból, minden enni s inni valót a házakban az asztalokra és székekre helyezvén el. A katonák felszerelése csak a fővegeket illetőleg volt teljesen elegendő. T. i. vörös sapka fekete-fehér kokárdát vélték látni.) A lovasság nagyobb része hosszú köpenyt viselt, kevesen kék zubbonyt magyar zsinórral. Eppen oly különböző volt a gyalogság felszerelése. Magyar zsinóros kabát, austriai egyenruha s más nagyon elviselt polgári kabátok a legvárakozásba változtak. Némelyek magyar eszmat, mások hosszú száru német eszmat stb. viseltek.

Budáról múlt napokban a győri vaspályával ismét Bécsbe szállítottatott amaz 52 udvari fogat, melyek körülbelül 3 héttel ezelőtt szállítottattak ide. Az összes lovasságmesteri hivatal már elutazott Budáról. Kolozsvári Központi Egyetem.

Nyiltér.

Csüd tanítói állomásokra. Brassó mellett Csernatháza és Törökösben megírtult másodtanítói állomások f. év sept. 16-kán betöltendők. Évi fizetés 260 ft o. é. és hat 8 fa, melyből az iskola is fűtendő. A t. pályázók folyamodása a kellő bizonyítványokkal együtt beküldendő a csernatházi és törökösi egyesült ev. praesbiterium elnökéhez.

Politikai hírek.

Franciaország. Páris, aug. 3. A bürö nyomott hangulata, az utóbbi napokban a békehirek mellett is észrevehető. Austria, Porosz- és Olaszország között, a legszorosabb családi körben kötetendő béke nem a legnagyobb örömelevezetellel töltte el a pénzügyi embereit. A pénzes zacskónak is meg vannak az ő finom érzési csápjai, s itt általánosan uralkodó hit az, hogy Prágában csak majd olyan végleges provisorium fog létre jöni. Meglehet, hogy Napoleon császár, kinek szemei előtt fognak aug. 15-dikén a chalonsi táborban kiserletek tetetni a javított gyorspuskák, pillanatnyilag megnyugszik azon szűken szabott területi engedményekben, melyeknek Reusz hg volt a meg-hozója, s melyek a napokban már hivatalosan fognak köztudomásra hozatni. Valjon a Saarvölgynek maradnia, vagy rá fog Napoleon császár állni a luxemburgi nagy hűségű való cserére, azt még nem tudhatni; csupán annyit mondhatunk, hogy az utóbbi eset valószínűbbnek tartatik.

A „Köln. Ztg.”-nak írják: „A békeelőzeteknek Nürnbergben történt aláírása előtt kis idővel Páris fölött komor felhők mutatkoztak. A legfenyegetőbb hírek terjesztettek; az hallatszott, hogy a páncélos hajóraj egészen váratlanul parancsot kapott a touloni kikötőből tengerre szállni, s rendelkezése célját nem lehet tudni. Beszéltek azt is, hogy Olaszország semmit sem akar tudni a fegyvernyugvásról, azon ponton állván jelenleg, miszerint megmutassa Tyrolban, hogy az olasz kardnak is van éle; hogy Napoleon hg kétségbeesett táviratokat küldött Viktor Emánuel nyakas magatartásáról, ki azon kívánságától nem akar elállni, hogy Tirol olasz részének is Olaszországhoz kell csatoltatni, s hogy a hg azt kívánja, miszerint egyenesen a császár parancsa által hivassék vissza az olasz főhadiszállásról. Azt is híresztelték, hogy a „Moniteur”-ben egy jegyzék fog megjelenni, mely szerint a császár felhagyott közbenjárásával a velencei ügyben.”

A „Times” párisi levelezője e tárgyban a következő leleplezéseket közli: „A császárnak a porosz főhadiszállásra erőlyes jegyzékeket kellett küldenie, mielőtt Poroszország beleegyezését adta. A király legnyakasabban ragaszkodott az Austria által fizetendő hadi kárpótláshoz, ez pedig oly ropant volt, hogy azt Austria, zilált pénzügyi viszonyai mellett, ki nem fizethette volna. A francziák császára — ha levelező jól van értesítve — tudára adta a porosz kormányának, hogy saját és Európa türelme csaknem kimerült Poroszország rendkívüli követeléseitől, melyek célja minden békés kiegyezkedés megakadályozása látszik lenni; és hogy — a mennyiben Poroszország azokhoz ragaszkodik, — Franciaország feladata leendő megfontolni, hogy ezután minő állást kelljen foglalnia. Egy második, nem kevésbé jelentékeny és barátságos szerkezettől távirat indítottat egyszerre vagy mindjárt utána az olasz hadsereg főhadiszállására.”

Az „Opin. Nat.” mai számában az „új háború-part” embereinek ezt feleli: „Tökéletesen elismerjük, hogy a megnagyobbodott Poroszország oly respectabilis hatalom, a melylyel számot szükség vetni; de hogy az ő 28 millió lakosával Franciaországra nézve veszedelmes lenne, azt nem tudjuk elbírni.” Arra, hogy lassankint majd a délnémet tartományokat is el fogja az északi németszövetségbe nyelhetni, az „Opin. Nat.” egyszerűen azt mondja, hogy ezt nem hiszi. „Hanem azt már megengedjük — folytatja, — hogy van egy esalhatatlan módja az összes német tartományok összeolvastatásának, s ez az lenne, ha Franciaország abbéli akaratát árulná el, hogy ezt megakadályozza... s hogy tisztán kimondjuk a mit gondolunk: ha Németország teljes egysége a dolog természetére és a német nemzet akaratára volna alapítva; valóban nem látjuk az okát, hogy mi joggal szegülhetne annak Franciaország ellené s micsoda eszközökkel bírhatná azt meggátolni.”

Olaszország. A „J. des Debats” azon nézetét fejezi ki, hogy „az Austria és Olaszország közötti béke nem lesz tartós, ha igaz, hogy Ausztria kerekben megtagadja Tirol olasz részének átengedését; mert a míg Olaszországnak nem lesz biztos határa, addig nem fegyverkezhetik le véglegesen, s ha Austria nem mond le komolyan azon tartományokról, melyekből Poroszország kardja által kiűzetett, ha néhány olasz mértföldnyi olasz földön fekvő hegységhez köti magát: akkor bizonyosnak tarthatja, hogy akármikor és akárhányszor fog ellenség által fenyegettetni, az az ellenség mindenkor készséges szövetségére számíthat Olaszországgal.” — Az „Italie” jul. 31-ki számában ezek mondatnak: „Olaszország feledhetki pillanatnyira — minden hazafias törekvés és a multakra való visszaemlékezés mellett — ezen kelet felőli határt: de nincs oly tekintet, mely arra bírhatná, hogy Ti-

rolt Austria kezében hagyja.” — A „Nazione”-ben azt olvassuk: „Az elfogadott fegyvernyugvás nem elégíti ki, ha jogaink és kívánságaink terjedelmét tekintjük; de ha azon csekély sikerekre fordítjuk tekintetünket, melyeket fegyvereinkkel kivívtunk és tekintetbe vesszünk az aggasztó külhelyzetet, melyben az ország jelenleg van: el kell ismernünk, hogy aligha lehetne más feltételeket elérni.”

A „Köln. Ztg.” írja: „Napoleon hg már megérkezett Vichybe; lesz neki miről beszélnie. Az olaszok hangulata nem jó. A pénzügyi embereket kimerítette a roszul viselt háború; nemzeti aláírás palástja alatt kényszer-kölcsön vetetett ki, míg másfelől az osztrák adósságok Velencezére eső részének Velencezél átvétele is tetemesen fogja szaporítani a nemzet által viselendő terheket, valamint a pápai birodalomból bekebelezett tartományokra eső adósságoké is, melyek átvétele már a küszöbön áll. Az olaszok azzal kecsegtetik ugyan még mindig magukat, hogy Velencezt „feltétlenül és kárpótlás nélkül” fogják megkapni, s hozzá még olasz Tyrolt is, azonban meg fogja őket mind a két pontban számításuk csalni. Egyébiránt Ausztriának oly nagy szüksége van ellenségei jó szomszédságára, hogy, ha esélyesen akarja dolgát végezni, mindent elkövet, hogy jövőre békében élhessen velők.”

Florence, aug. 6. Tegnap Cormonsban olasz és osztrák tábornokok összejövetele volt a fegyvernyugvás létrehozása érdekében. Azonban néhány felakadás miatt a conferentia tegnap este nem hozhatá létre a fegyvernyugvást.

Németsország. Berlin, aug. 1. A „Provincial Corr.” írja: „Franciaország közvetítése nagy érdemeket szerzett magának a békemű kielégítő eredmény körül. A francziák császára az Austria felhívása folytán neki jutott missionnak nagylelkűleg és önzetlenül, és az igaz, pártatlan és méltányos közvetítő szellemében vetette magát alá. Azon fontos állásban, melyet a császár az alkudozásoknál elfoglalt, Franciaország maga részére semmit sem kívánt elérni, mint a tiszteletet és dicsőséget, fensőségét egy méltányos béke javára érvényesíteni. Meg volt neki engedve az általa kezdeményezett nagy mű bevégzésénél, az egyenes és szabad Olaszország létrehozásánál közreműködni. Ugyanazon szellemben, mely őt ezen munkában segítette, nyújtotta ő készségesen Poroszországnak is kezét, hogy Németországnak biztosított alapokat rakjon le.”

A „Prov. Corr.” ehez még a következőket csatolja: „A financiai helyzet minden várakozást felülmul; ez megengedi, hogy a csapatoknak kenyér, hús és eleségben tett szállítmányok megszüntethetők. A fizetések az illető államok által viselhetnek. Hogy az állam kötelezettségei, nevezetesen azok, melyek az országban szállítmányok által okoztak, teljesíthetessenek, valószínűleg kielégítő lesznek az ideiglenes pénzügyi rendszabályok. Azon országok szervezése és kormányzása, melyek Poroszországra bekebelezetnek, azonnal kell, hogy tárgyalás alá vessék.”

Oroszország. A „St. Petersburg. Ztg.” vezércikkében mondja: „Németsország újra fog alakulni. A menekült fejedelmek azon föltétellel térhetnek vissza, ha a dolgok új rendje alá vetik magukat. Ha a német nép úgy tudna cselekedni, mint az olasz, úgy megátolná azok visszatérését és Szászországot, Hannovert, Kurhessent megóvná azon áldásoktól, melyeket menekült fejedelmek rájuk árasztottak. Ezen helyzetben azonban nincs Németország, és erre számíthatnak Párisban. A szellemileg korlátolt és a particularismus régi kötelékei által nyugtázott része a népek mindenesetre meg fogja akarni tartani fejedelmek; annál nagyobb köteletségévé válik a művelt szabadelvűeknek, az ország javáról s illetőleg annak főszabadaditásáról gondoskodni az által, hogy a német birodalomhoz csatlakozzanak, melynek megalapítása most a német nemzet földadta és határtalan politikai hiba lenne, ha most ajtóit tárnának a kisállamoknak.”

A felhívatalos orosz könyvomat lap kiváló figyelemre méltó s reánk nézve minden tekintetben tanulságos cikket közöl, mely így szól:

„Csekély azoknak a száma, kik Poroszországnak Németországban növekvő hatalmi állását gyanus szemmel nézik. Ezek vélekedése szerint egy nagy és hatalmas Poroszország, Németország élén, jelentékeny hadsereggel és hajóhaddal, Oroszországnak veszedelmes szomszéd. Az igaz, hogy Poroszország viszonylatai Oroszországhoz mindig a legbarátságosabbak valának. Lényegesen szolgálatokat tettünk neki 1807, 1813, 1815 években, sőt egészen 1857-ig; hanem akkor Poroszországnak szüksége volt Oroszországra, és ki állhatna jót a barátságos viszonylat folytatásáért jövőre is? Ha ezekben változás történik, egy 24—30 milliónyi lakosságu nép leendő határainak szomszédságában.

Igy vesszik a dolgot azok, a kik Poroszország hatalmának növekedését veszélyesnek tartják Oroszországra nézve; hanem ismételve mondjuk, miszerint ez csak egyes személyek nézete, míg közönségünk tömege nyíltan mutatja örömét a poroszok legközelebbi győzelmei felett. Nem haszon nélkül ontotta Németország ama vérpatakokat. Nagy szüksége volt arra, hogy Németország egysége megvalósuljon, és hogy a német nép törekvéseit siker koronázza, annál inkább, minthogy egész történelme bizonyítja, miszerint a német nemzet viszártatlanul egységre törekszik, mely a tények

rendjében elkérthetetlenül megállapított törekvés el-
len küzdeni akarni, valóságos eszelősség volna, a
mi meggyőződésünk szerint. Poroszország nagyon
batalmas lesz az igaz, de abban nincs semmi, a
mitől félni lehetne. — A Porosz- és Oroszországot
összekötő kereskedelmi és ipari érdekek leg-
jobb biztosítékul szolgálnak a két kormány jó
egyetértésére nézve, s ezen fölül hasztalan keres-
nénk valami ellenségeskedésre, antagonizmusra való
okot. Elmultak már azon idők, a mikor egyik ál-
lamnak hatalmát, a más államok gyengeségében
keresték; ezen politikával bálaistennek már minde-
nütt felhagytak. Oroszország kiválólag conservatív,
távol van tőle minden hódítási eszme; s erősebben
meg vagyunk most győződve, mint bármikor máskor,
azon tény fölül, miszerint csupán és egyedül a béke
adja meg a nyugalmat, az tesz hatalmassá és gaz-
daggá. És mi teljességgel nem is kételkedünk rajta,
hogy ezen meggyőződés Poroszországban is irány-
adó fog lenni, ha egyszer új politikai hatalmi állá-
sát szilárd alapra fektethette. Arra legalább nincs
okunk, hogy szomszédunk sikeres eredményeire
irigy szemmel nézzünk. Ezen háborúnál tisztán

csak az Austriának kimért sorssal foglalkozunk.
Azon catastropha, melynek úgy látszik áldozatánál
fog esni, szükségképen meg fogja Európa déli ré-
szein változtatni a föltételeket. Az Austria
uralkodása alatt levő népek máris peze-
gésben vannak, s szemmel látható, hogy
belharcot fognak ott küzdeni, s a dol-
gok ily állásánál minden pillanatban
előállhat a keleti kérdés az ő rettenetes
következményeivel együtt. Oroszország nem
fogja a tűzet szítani, ezt merjük állítani; de köte-
lességünknek tartjuk az éber őrködést, és azt, hogy
készen legyünk érdekeink erőlyes vé-
delmezésére, ha hogy azok egyenesen
fenyegetve lennének.

Ujabb. Páris, aug. 8. Napoleon császár
Vichyből visszatért St. Cloudba. A „Patrie” azt hi-
szí, hogy ez az olasz ügyben közbejött nehézsé-
gekkel áll összefüggésben.

— A pápa ő szentsége rendkívüli biboroki
tlést tartott. A tanácskozás valószínű eredménye
az, hogy egy encyclica fog megjelenni, melyben

a hatalmak arról értesítetnek, hogy a mostani ügy-
állás: egy nagy forradalom.

— Florenca, aug. 8. Hivatalosan jelentik
Anconából: Vasárnap az adriai tengeren borzasztó
vihár dühögött, mely alatt néhány hadihajó meg-
sértült, az „Affondatore” pedig elmerült, de legény-
sege megmentetett. Kibuzására minden lehetőt meg-
tesznek.

— Berlin, aug. 8. Manteuffel tábornok kü-
lönös missióval Pétervárra megy.

Az „Allg. Ztg.”-nak távirják: „Olaszország
sietve szőlítja zászló alá szárazai és tengerészeti
katona köteles korosztályi illetékeit. Poroszország
több ízben megkínálta Franciaországot Luxenburg
nagyhercegséggel, de Napoleon császár minde-
ideig vonakodott azt elfogadni. Poroszország erre
oda nyilatkozott, hogy, ha a parlament összejöve-
tele előtt meg nem esik az elfogadás, azután már
lehetetlenül válik a bekebelezés.”

Bécs, aug. 7. Az „Oesterr. Ztg.” úgy értesül
jó forrásból, hogy a Poroszországgal folytatba
veendő békealkudozásokra Auszia részéről meg-
tálmazott Brenner b. Haimerie követségi tanácsos-
sal csak ma este (aug. 7-én) indult Prágába. Tud-
ják már, hogy holnapután reggelre egy külön vonat
van megrendelve, mely Albrecht főherceget dél
felé viszi.

Távirat. Aug. 7. Az olasz fegyver-
szüneti kérdés főnéhezsege, hogy Auszia
minden osztrák terület kiürítését, Olaszország
pedig az „uti possidetis-t” követeli. A fegy-
vernunyugva Olaszországgal holnap kitelik.

— A „H. Ztg.” pesti levele szerint e-
hó 5-kén ott befogatások történtek. Ma 15
egyént fogtak el, ezek közt van Szilágyi
Virgil és Hindi Árpád. Minthogy az elfogot-
takat a Neugebäudeba s az invalidusok lak-
tanyájába vitték, azt hiszik, hogy politikai
okokból fogattak el.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Augustus 10-én: 5%. Nemzeti kölcsön 100
frt. 66.— 5%. Metalliques 100 frt. 60.70.— Bank-
részvény 732.— Hitelintézeti részvény 200 forint
147.10. London 10 ft. 100 frt. 23 1/2, kr 128.25.
— Ezüst 127.— Cs. kir. arany 6.12.— 1860.
kölcsön 76.90.

Augustus 4-én: Földtehermentési kötvény ma-
gyarországi 64.— Erdélyi 60.—

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 2608. 1866
polg.

(256)

(3—3)

Felhívás!

a b. Kemény Samuel, Szabó Farkas, gróf Haller Gábor, id. gr. Kemény
István és Fejér Márton örököseikhez és br. Kemény Albert és br. Kemény
Lászlónéhoz.

Nemes Kolozsmegye id. Törvényszéke ezennel köz tudomásra juttatja, hogy b.
Josika Lajos és János mint felperesek gr. Bánffy Miklós és a többi M. Valkói ne-
mes birtokosok alperesek ellen a m. Valkói havasok jövedelmére vonatkozó kérdés
beigazolása végett felhívási keresetet indítván, az, mai napon 2608 szám alatt kelt
végzéssel alperesekkel felelték 45 nap alatt leendő megtételére vagy pedig igényüknek
45 nap alatt beadandó keresetelti érvényesítése végett közöltetett; egyidejűleg pedig
az elhalálozott b. Kemény Samuel, Szabó Farkas, gróf Haller Gábor, id. b. Kemény Ist-
ván és Fejér Márton hagyaték részére és ismeretlen tartozkodásu br. Kemény Albert
és b. Kemény Lászlóné védelmére cselekvényi gondnokul ügyv. Váradi György ne-
veztetvén ki, a kereset illető felzetei nekik kézbesítettek; azért felszólítottak a b.
Kemény Samuel, b. Kemény István, Szabó Farkas, gróf Haller Gábor és Fejér Már-
ton esmeretlen örökösei, ugyancsak b. Kemény Albert és b. Kemény Lászlóné, hogy
vagy kinevezett ügygondnokot jogaik védelmére kellőleg utasítsák, vagy pedig más
megbatalmazottat nevezzenek meg, mivel ebbeli mulasztások következményeit csak is
maguknak tulajdoníthatják.

Ns Kolozsmegye törvényszékének 1866 Julius 5-én tartott üléséből.

Sz. 2620. 1866.
polg.

(257)

(3—3)

Felhívás

a b. Kemény Samuel, Szabó Farkas, gr. Haller Gábor, id. b. Kemény
István, Fejér Márton örököseikhez, ugy szinten b. Kemény Albert és b. Ke-
mény Lászlónéhoz.

Nemes Kolozsmegye id. Törvényszéke a b. Kemény Samuel, Szabó Farkas, gróf
Haller Gábor, id. b. Kemény István és Fejér Márton örököseinek, ugy szinten b. Ke-
mény Albertnek és b. Kemény Lászlónéknak tudtára adja, hogy ügyvéd Tompa Ká-
roly által képviselt b. Josika Lajos és János felperesek gr. Bánffy Miklós és a többi M.
Valkói nemes birtokosok alperesek ellen, a m. Valkói osztatlan közös havasokban lé-
vő vagyon illetőleg tulajdon közösség megszüntetése végett keresetelt adván be, az el-
halálozott b. Kemény Samuel, Szabó Farkas, gr. Haller Gábor, id. b. Kemény Ist-
ván és Fejér Márton hagyaték, ugy szinten az esmeretlen tartozkodásu b. Kemény Al-
bert és b. Kemény Lászlóné alperesek részére cselekvényi gondnok kinevezését kérték.

Mivel megnevezett elhalálozott alperesek örökösei ezen törvényszék előtt esme-
retlenek s alperes b. Kemény Albert és b. Kemény Lászlóné lakhelye esmeretlen, jo-
gaik védelmére és képviseltetésre cselekvényi gondnokul ügyvéd Váradi György ne-
veztetvén ki, a kereset felzete nekik lett kézbesítve; erről az elhalálozott megneve-
zett alperesek örökösei, ugy szinten b. Kemény Albert és b. Kemény Lászlóné oly
felhívással értesítetnek, hogy a kinevezett cselekvényi gondnokot akár jogaik kellő
védelmére utasítsák, akár pedig más meghatalmazottat nevezzenek, mivel ellenesetre
ebbeli mulasztások következményeit maguknak tulajdoníthatnák.

Ns Kolozsmegye törvényszékének 1866 Julius 5-én tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(258)

(3—3)

Árverési hirdetmény.

Hivatkozva a „Kolozsvári Közlöny” és „Korunk” közlelbi számaiban kiadott
előleges hirdetményre, ezennel közhírré tétetik: hogy már csak néhai M. Ujjfalvi
Sándor urnak „kölös monostor”-utczában 180 szám alatt volt szép lakháza, s szinte
egy hold kiterjedésű jól beállított kertje, minden benne és rajta lévő épületekkel együtt,
folyó 1866-dik évi augusztus 13-án azaz: hétfőn délelőtt 9 órán kezdve
árvereztetni fog.

Tájékoztásul megjegyeztetik: hogy az elárverezendő telken, a fő lak-épüle-
ten kívül, van még a monostor-utca sorában egy külön álló laképület; továbbá
a teleknek a muzeum-utczára rugó végében van megint egy külön álló lak-
épület, s így összesen három laképület. Ezekon kívül: Két kocszi-szin, két ka-
mara, istálló, fás kamarák, ólak, fa- és szénatartó helyek sat. Az árverésre kitűzött
nap előtt is bármikor, különösen délután, az épületek és kert megtekinthetők.

A telek elárverezése utáni napokon a felkelhetők fognak árvereztetni.
Addig is lehet értekezni Bányai Vitélissal, vagy Tamási Jánossal.

(260)

(2—3)

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

A közlő iskolai évbén szükséges könyvekre nézve bátor va-
gyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és a népiskolák tanítóit
tisztetettel felkérni, sziveskedjenek a szükségelt könyvek meny-
nyiségéről engem minél előbb értesíteni, hogy azokat a kellő idő-
re késedelem nélkül megküldhessem.

A bolti árak minden körülmények között szigorúan megtartat-
nak; és a megrendelések a lehető ingyen példányok kísé-
retében, pontosan és gyorsan eszközöltetnek. Ajánlom egyut-
tal szives figyelmükbe mindennemű föld-abroszok, föld-göm-
bök, papír, író- és rajzeszközökkel dusan felszerelt raktárat.

— Könyvlaistromokkal ingyen szolgálók.

STEIN JÁNOS,

erd. muzeum-egyleti könyvtáros és kiadó.

(259)

Szülőkhez.

Alólirtak tisztelettel jelentjük a t. cz. közönségnek, miszerint a nevelés szent
ügyének, melynek mindig hű munkásai voltunk, hasznos szolgálatot teendők, van
szerencsénk felsőbb kegyes engedelem következtében, a szentgyörgy-
utczában 1343-dik számú if. Csiki Mártonféle házban

leány tan- és nevelő intézetet nyithatni.

A tisztelt szülők teljesleg biztosíthatjuk, hogy nehéz feladatunkat, melyet hosz-
szas nevelői és nevelőnői tapasztalat és gyakorlat után, feladatul tűztünk ki, lelki-
meretesen fogjuk teljesíteni.

Szent kötelességünknek fogjuk tartani mindig, a reánk bízott és bizandó leány-
nővendékeket legjobb belátásunk és meggyőződésünk szerint, példa, oktatás és szok-
tatás által erényes, mivel és munkás nőkké képezni.

Két évtized alatt, a nevelői pályán szerzett tapasztalatunk után, és Isten sege-
delme mellett, teljes biztossággal reméljük, hogy legkedvesebb kincseket, gyermekei-
ket az igen tisztelt szülők megelégedésükre nevelendjük.

Ezen edes hittel bátrak vagyunk a t. cz. szülők becses részvételét intézetünk to-
vábbi felkarolása és pártfogására tisztelettel felhívni.

A mi magát az oktatást illeti, az a gyermeki korhoz, felfogáshoz és képzett-
séghez leendő alkalmazva, s következő rendes tantárgyakból álland:

Vallás, magyar- német nyelv és irástan, szép- és helyesírás, fej- és írásbeli
számítás, földrajz, honi- és világtörténet, természetrajz és természettan, egészség- és
illetlen.

Rendkívüli oktatási tárgyak: franczia nyelv, zene, ének, rajz, táncz.
Ezen tantárgyakon kívül növendékeink alapos, gondos oktatást nyerne a női
kézimunkákban, melyek: a kötés, horgolás, jelzés, reczés, horgolás, fehér ruhavar-
rás és kijavítás, ruhaszabás és varrás, és a legfinomabb himzés.

Azon rendkívüli tantárgyak, melyek a tisztelt szülők kívánságára tanítandók,
külön díjazandók.

Tápnövendékek fylvéti feltételek a növelésben megtudandók.

Maros-Vásárhelyt, 1866 júl. 31.

Petry János, és neje: Golnhofer Jozefa
növelde tulajdonosok.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárrt.
Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál
S.-Udvárhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagenyeden,
Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárrt kapható:

RAJZMINTÁK

GYERMEKEKNEK könnyűszerrel összeállította tájékoztató utasítással
Tóth Tamás. Ára 25 kr.

Törvénytudományi műszótár

közrebocsátja a M. tudós társaság. Második tetemesen bővített kiadás.
Ára 2 frt. o. ért.

Egy bolyongó tárcájából.

Irta Asboth János. 2 kötet. Ára 3 frt.

A magyar nyelv teljes Szótára,

az egyes szók különböző értelmeinek szabatos meghatározásával, nélkülözhetlen
segédkönyv minden magyar ember számára. Szerkesztette Ballagi Mór.

Egyes füzet ára 50 kr. o. é.

Gyakorlati Számtan.

Kereskedő és polgári életben előfordulható SZÁMITÁSOK
leggyorsabb és biztosabb megfejtésére.

Irta Turbucz Ferencz, dézsi kereskedői iskola tanító.

Ára 50 kr. o. ért.

Uj varázs-fényképek!

6 darab varázs-fénykép, hozzá valókkal együtt és használati utasítással 50 kr.

Rendszerez utasítás

tökéletes szép és gyors írás

legrovidebb idő alatti elsajátítására. Gymnásialis, ipar-, real- és kezdő
tanodák használatára összeállította Fiedler Tamás Kolozsvárrt.

Ára 1 frt. oszt. ért.

TARTAROFF HERCEGNŐ vagy a CZÁRNÓ LEÁNYA.

Történeti regény két kötetben. Irta Mühlbach Luiza, fordította B.

Ára 2 forint.

AZ ELÁTKOZOTT.

Regény 4 füzetben. Irta egy névtelen abbé, francziából
Egyetemes Hírlap János. Ára 4 frt.

(3—3)

(264)

(1—3)

A Menedgyői t. cz. birtokos urak tisz-
telettel felszólítottak f. é. **september**
21-kén alólirt belmagyarutczai 445 szám
alatti szállásán **délelőtt 9 órakor** tar-
tandó közgyűlésre. Tártya: a keresomajog
miben léte. — Kolozsvárrt, 11. aug. 1866

BÖER ANTAL, pörgondnok.

(250)

(2—4)

Egy ZONGORA
berbe kiadandó,
havonként 4 frtért. Megnézhetni a Nagy-
hidról le jobbra, utczá 331 számú
háznál. Értekezhetni Stein J. könyv-
kereskedésében.

(263)

(1—3)

Makkolásra

1000 darab sertés vétetik fel sept.
1-től kezdve **Brettyén**, a Szentgyörgy
völgyén, piskii-hídtól 2 órányira. Bö-
vebben értekezhetni bérmentes levélben,
Brettyén, Hátzegen át
ZÖLD JÁNOS, gazdatisztel.

(261)

(2—2)

Ananász gyümölcs!

Kapható Niemetz W. mű kertésze-
tében Temesvárrt,
külváros Májorhofház 120-dik szám alatt.
A gyümölcsök 1. 1 1/2-től 2 és 2 1/2-
font nehézségűek, melyek fontját 3
forintba számítom.

W. NIEMETZ.

(3—3)

Melyet az erdélyi helybeli Fegyvertartásos nyit a marosvásárhelyi hely-
beli fótanoda mellé felállított 4 éves teljes jogtanfolyam 3-dik évi tanfolyama mellé
szükségelt és egyelőre ideiglenes állású két segéd tanári állomásra, mely állomá-
sok külön-külön 700 osztrák értékű frt évi fizetés van közt, a tanfolyam megke-
zdése f. évi October eleje kitérve.
A fennírt tanfolyam tárgyai: római jog, institúciók és pandecták szerént — Osz-
trák büntető jog és eljárás. — Osztrák polgári magán jog. — Osztrák polgári perrend-
tartás és bírói illetékesség, s állam gazdaságtan.
A pályázati kérvények, a képeséget tanúsító okmányokkal együtt, f. évi Au-
gustus végéig, az erdélyi helybeli Fegyvertartásoshoz címzve Kolozsvárra bér-
mentesen lesznek beiktatandók. —
Az Erdélyi helybeli Fegyvertartásosnak 1866. év Julius 29-én tartott gyű-
léséből.

(226)

(6—12)

Minthogy több helyeken hamisított
Pagliano-féle vértisztító syrup
árusítatik, usztönözve éreztet magam
**Bécsben egy főraktár elhelyez-
ni**, mely **Rafl József** urnál van
Prater 15. sz., és az áratok újolag le-
szállítottam. **Egy üveg ára 1 frt 50.**
1 tuczet 15 frt., 5 tuczet 67 frt
50 kr.
Teljesen fölöslegesnek találom ezen
szert bővebben ismertetni, melynek oly
sok ezer ember köszönheti egészsége
helyre állását.
Részletes leírás kívánatra in-
gyen küldetik.
PAGLIANO HIERONYM,
gyógytan-tanára Florenzbén.